

Selmeczbányai Híradó.

SELMECZ-BÉLABÁNYA SZ. K. VÁROS HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasnap.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 „
Negyed évre	1 „
Egyes szám ára 10 krajczár.	

Felolvasó szerkesztő és kiadó:
VÖRÖS FERENCZ.

Laptulajdonos:

JOERGES AGOST ÖZV. ÉS FIA.

A lapot illető szellemi közlemény, valamint az anyagi rész is a kiadóhivatalra czimzendő.

HIVATALOS HIRDETEK DIJA:

100 szög 2 fr., ezentúl minden megkezdett 100 szömmel 50 krral több

Magánhirdetésekké megállapodás szerint számítanak.

Nyiltér három havasos sorért 10 kr.

Bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

== Kéziratok nem adának vissza. ==

Hivatalos rész.

1961. szám. 1897.

Tisztviselő-lak Pöstyén fürdőn!

Az alulírott fürdőigazgatóság egyik lakóházát rendkívül mérsékelt árú pensionatussá rendezte be, amely kisebb javadalmazású hivatalnokok s tanítók befogadására szolgál. A lakház 17 két ágyra berendezett lakosztályból és teljes étkező-helyiségekből áll. A szobák mindegyikében a személy- és naponkénti penzió-árak kifüggesztvék; a napi árak egy szobában két ágy igénybe vétele mellett 2.10 — 3. — frt egy szobában egy ágy igénybe vétele mellett 2.70 — 4.27 frt között vállalkoznak, beleértve lakást kiszolgálattal, reggeli (kávé, tea, csokoládé vagy kucso), ebéd (leves, hús kózzettel, tészta vagy pesenye), vacsora (egy sült) fűrdő, 1. oszt. kád-, esetleg egy iszap-lagfűrdő a fürdőházban.

A penzion kívül a vendégek felmerülhető költségei:

Italok (mérsékelt áron), gyógy- és zenedíj, mely a fürdőbiztosi irodában fizetendő (II. osztály 7 frt. III. oszt. 4.20, IV. oszt. 1 frt 20 kr.); néptanítók felmentvék, fürdőruhák (rendesen 1 pokrócz, 1 lepedő, 1 fűrdőing), melyet azon este, ha azt a vendég magával nem hozza, a fürdőigazgatóság napi 15 kron állít rendelkezésére, orvosi gyógykezelés mely több fürdőorvos úr szíves ígértéből igen jutányos leend, kettős árdók, melyek különös esetekben rendelkeznek, s melyeknél a második fűrdő, a rendes díjszabás helyett 15% engedményt nyújtalmatlik.

Bjelentések a teljes czím megjelölése mellett a fürdőigazgatósághoz köretnek, a mely az előjegyzések fogalmosítja.

Közelebbi felvilágosítással készséggel szolgál

a Pöstyén Fürdő Főberlet
(Fürdő-Igazgatóság).

Közzétételik Selmecz-Bélabánya szab. kir. bányaváros tanácsának f. é. 1961. sz. határozatából.

TÁRCZA.

Szabadságharcunk eszméi*.)

Egy szép — ragyogó álomkép — nem! egy fontos év — mondhatnám század varázs képe vonul el lelkemen — midőn ez emelvénre lépek, hogy az örök emlékeztető 48-iki tavasz legszebb ünnepléyeről önkölköz szójak!

Nincs szív, mely ne repesne örömben — kebel, mely ne dagadna jóhis büszkeséggel, midőn hivatal van szólni azon lázas örömeztéről, mely nemzetünk szabadságának felderültek a rég elnyomott, rablilinesekben tepsző szeretet házakat új életre keltette, hogy szojjan a forradalomról, mely felforgatta az addigi zsarnok, önző — minden testvéries — emberi érzést nélkülöző uralmat s megerőltet helyébe az örökké ifjú viruló és fejlődő alkotmányt. — a nép jogának megdönthetetlen törvényét, — melynek áldását azóta mindannyian élvezzük.

Szójak talán hazánk szabadság történeléről? Nem! — A lelkesedés, mely e szent ünnepen oly sokakat győjtött el mi körünkbe, legjobb bizonyítéka annak, hogy erre nincs szükség, e szent emlék vére válna lakozni mindnyajunk szívében, sokkal is mélyebben belé vesse, sem hogy azt a kor és érzelem változó viharai valaha onnan kitorolhathék!

Az eszmékről akarok szólni, miket apaink kezéből kaptak! Melyektől áthatva fellekesítve küzdtek meg a nagy harcokt zsarnokaikkal szemben! Megmondom mi volt az talizán, mely puskaropogás és ezernyi kardok ádáz csapásai közt is diadalra vezette elszánt, hősi csapatainkat! Azon érzelmeket

A nemzeteknek is van tavaszuk!

Megmozdul az őstermészetnek milliárdnyi atomja, új hatalmas életérő kél a leverő rögökben. Amint a szűz veremény letűz a hőmezőkre, a fehér páncezl enged keménységéből s életadó, termékenyítő nedvé változa tűnik el a fekete humus szomszaj mélyében, mely megdőlve szívja, szívja magába a nedvet a megifjodást, a életet.

Mert itt van, a tavasz! Nemesak a föld regéli, nemesak az első kitoró lúszál hirdeti, hanem erről beszél a rügyező erdő, a csobogó patak, arról, a sugárban fürdő természet, az újongó madársereg, új dall énekelve új életéről, virulásról . . .

De szép a poézis, az álmódosás!

Szerelők folytatni ezt a hangot, huanuszt zenéni a természet örök rendjéről, ha az örök küzködés vissza nem vezetne bennünket újra meg újra a való életbe, a reális gondolkodás piaczára.

A tavasz valóban az a gondolatör, mely leg-hamarabb elkalandoztat bennünket a virágos mezőkön-pedig a munka vár reánk, a munka, mely élet, mely nevel, mely képesít bennünket arra, hogy megálljunk az élet forgatagában, az emberiség örök küzdelmében.

S ha mégis a tavasz most szemlélődésünk tárgya, az nem az egyes ember tavaszára vonatkozik.

A nemzeteknek is van tavaszuk!

Van a magyar nemzetnek is tavasz, mely, úgy érezzük, most van rügyezésben. Hosszu ideig bűnül, lenyűgözött erők támadnak föl újra, forr minden rétege a társadalomnak s utat keres a megnyilatkozására, az alkotásokra, a fokozott erőteljes érvényesülésre.

A megunkált területek, ahol a gondos kéz az ügyesen előkészített talajba friss magvat vetett, csodamódra termik a legszebb gyümölcsöket s mutatják a legszebb eredményeket. Van gaz és dudva is elég, nem tagadjuk. Van gondatlan gazda s van hanyag kertész, — sőt van még egészen parlag terület is, melyhez nem tudunk elég munkás kezét, elég vetőmagot találni.

akarom eszelelni, melyek rohanó szelvések terjedve tova; egy két nap alatt meg tudták teremteni azt, a mire máskor százados törekvésük sem képesek, hogy drága hazánk minden fia lázas sietséggel sereglet egybe azon zászló alá, min a legdrágább és legohajtottabb jelszavak ragyogtak!

Küzdött egykoron Roma — Hellas is; sokszor vette igénybe vitéz fiaí önfeledlőzását — csak azért, hogy vagyont, hírnevet, hegemoniáját növelje.

Mennyi vér folyt a népvindorások alkalmával az irigység, hatalomvágy fűres és gyűlölt eszméjének feloldozva!

Mennyiszere fenyegette azóta is veszellyel Európát a csaták réntorajai, mikor az Isten s vallás lángesz-nyűgőért küzdöttek?!

S mi volt az eredménye e nagy harcoknak? Kevés — vagy semmi — csak annyi, hogy kevesebben vagyunk s hogy tudjuk a történelemből, hogy ők kik hősiessen estek, ők is illel egykor!

Nem úgy a magyar! Ő harcban nőtt fel, harcban edzette magát s ha vesztett, ha lesújtottak: csak még ifjabbán, erőteljesebben viragzott fel újra bátor törzse! Is miért; az eszméiről, a melyéért küzdött, ez eszme, nem a dicsvagy, hirtárszásal volt: a magyar küzdött, hogy hazát s nem földet szerezzen, harcokt kitért s nem hogy földet szerezzen a pogánytól, melyet közbelni kormányozni úgy sem tudott volna s végre harcokt a koronából, melynek fénye beragyogta az egész országot, melynek nélkülösága egyszerűmind minden hazafinak büszkesége is volt! — S mikor végre látnia kellett hogy hiába küzdött — szenvedett annyit, hiába áldozta fel legdrágább kincsét: a bilinesektől, miket ősidőktől fogva hordott, áldozatai áran sem szabadulhat meg, ismét a kardhoz nyult s ez volt a legfényesebb ténykedése, mikor megkezdte a forradalmat, szembe szállt

— Ez onnan van, mert a nemzeti erőnek egyszerre sokféle kellett elforgacsolni munkáját s egyszerre nem volt képes valamennyi terület munka alá előkészíteni.

De a tavasz erre is jó idősak!

Látjuk, hogy merre van a terület, ahová a mag hiába hullt, merre van a mező, melyet fölvert a gyom. Ki kell irtani a földet újra, s új, friss magot kell bevetetni. A közel nyárra talán meghozza a fáradságos munka a maga eredményét.

De nincs okunk panaszkodni a mi tavaszunkra. Sokkal fényesebb ez, sokkal ragyogóbb, semmint álmódni mertük valaha, szomorú időkben lelket dermesztő nemzeti telünknek szomorú idején.

Akkor a legjobbak sem hitték azt, hogy a bekövetkező tavasz ilyen fényes lesz. Nem hitték, hogy a nemzetben alvó energia ilyen hatalmasan fog fölébredni, hogy századok mulasztásait képes lesz pótolni néhány rövid évized. Csodaszzerűnek látszik a mult emberei előtt ez az ébredés, ez a fejlődés.

Az öregek, akik csak 40 évet tudnak visszafelé emlékezni, úgy látják a jelenet, mint egy álmot, mint egy-egy ragyogó, mesés álomképet, melyet ébren látanak maguk előtt elvonulni s melynek ők maguk is élő, szereplő alakjai, eszelekvő tényezői.

Mi ifjak pedig, akik a tavaszt élvezzük, lelkünkben érezzük a jó gazda aggodalmát, reménykedését. A vetés jól sikerült, az aratásnak is sikerülnie kell s itt az égi hatalmakon, a nemzetek, népek nagy Istenén kívül a saját erőnknek is erélyesen közre kell működnie.

Most van az ideje a figyelésnek, intésnek. Pusztuljon a gyom, a gaz, csak a tiszta kalásztenger álljon majdan a nemzet arató munkái előtt.

A zsendelésnek, megpattanásnak, virágfakasztó fuvallomnak idején ezek a gondolatok futnak el előttünk . . .

És ezek a gondolatok nagyon bele illenek a mi városunk, a mi vidékünk társadalmi életének a keretébe is. Évek óta küzdünk az új élet, a jövő alapjainak

a világrenddel, elrűgta maga alól a szolguság ingó talaját, hogy állandó, fenkelt és hősi erényeit megillető alapot teremtsen magának!

Apáink nem kezdték, nem dicsvágyból fogadták el a harcot, de a felvilágosodott, józan nép jogos alkotmányát kivívni, ez volt oka, ez volt ezéja a mi harcra kelésünknek, ez támasztá a forradalmat!

Forradalom! Az avatallan azt hinné, hogy lázadás, hol minden kimért kardcsapás, gyilkolás számba megy, s minden törekvés a zsarnok megdöntésére, — az erőszak kiirtására irányul. Pedig nem ez a forradalom — legalább nem volt ilyen a mi forradalmunk!

A mi forradalmunkban egyesült mindaz, a mi a nép imája régóta eszedt Istenétől, a mit a rajongó hazaszerető akart kivívni magának — egy költészet dráma végkifejlete ez, melyben százados szenvedésének minden fájdalom ellen keres erősságot, minden sérelmeért elégetelt a nagy, hatalmas nemzet, mely gyálazva, megáldozta, hajta fejét a járom alá!

És végre mégis kitoró a forradalom!

Nem ním villamesapás borus fellegek közül — nem mint fergeteg, mely felkavarja a századok óta felhalmozódott jogos gyűlöletet a honfiak szívében, de igenis mint napugár, mely szétoszlatta — áttörte a sűrű ködfátyolt, mely népünk deszfénység elhomályosította, mint eltétó meleg, mely felváltá a jéget az igazán érezni, lelkesen buzogni megszűnt kobakról!

Egy szép örökké ragyogó hajnal hasadása ez, melyre a szent, drága szabadság napja viradit reánk; e napon új életre fakadt minden, a mi szunyadt; kiközültek elhunyt hőseink hantjai — minden feltámadt, hogy csodálja, felismerje nemzetünk nagyságát — egyesüljön annak megteremtésére és fenntartására. — Tisztán csak ez volt a mi nagy küzdelmünk kitorése, ez volt a mi forradalmunk!

*) Felolvasottak az akad. ifjuságnak a Városi Vigadóban tartott márcz. 15-iki ünnepen.

megvetésén és még csak néhány tégtát birtunk kellő helyére jól, szilárdan elhelyezni.

Most, hogy az örvendetek, de bizonyos áldozatokkal járó milleniumi esztendő elmulat, felszabadultabb kézzel láthatunk szűkebb hazánk ügyeinek vezetéséhez s látva a nagy alkotásokat, mi is az alkotás tereire léphetünk, s ha nem is „merészet és nagyság” de hasznosat bizonyára gondolunk s alkotunk is.

Márczius 15-ike Selmecezen.

Ez ünnepnek lapunk előbbi számban közölt műsora csekély kivétellel híven meg lett tartva.

— A **akadémiai ifjúság** mise után a városi Vigadóba vonult s ott 11 órákor megkezdte az ünnepet. A nagy terem teljesen megtelt közönséggel. A Szózat megható előadása kellő ünnepi hangulattal keltett s azt Fekete Zoltán ifj. kőri elnök szépen átmondta, s ékesen előadott bevezető beszéde meg emelte. Blaschek Aladár felolvasása a tartalomnak megfelelően hűvel s élénken volt előadva, az ifj. dalos kör „Talpra magyar”-ja kiváló tetszést aratott s sűrű tapsok kísérték, mint az előbbi előadásokat s az utána következőket kivétel nélkül. Tiefenthaler Edgár, Zivuska Jenőnek „Elbredés” cz. szép versét szavaltta nagy hatással. Szaváló és szerző egyaránt megérdemelt tapsban részesült. Zivuska Jenő alkalmi beszéde mély benyomást tett s a közönség meg nem szűnő figyelemmel kísérte minden szavát. A sikerült ünnepélyt a „Hymnus” elnevelése fejezte be, mire a nagy közönség és a rendező ifjúság lelkes hangulatban vonult fel zeneszó mellett fúfútezőnkön. Az ifjúság ajkán a kőri helyiség előtt újból felhangzott a nemzeti fohász s ezzel az ünnep delelőtti része véget ért. Délután a székelyi honvédsírközhöz vonult ki az akad. ifjúság Hegybánya határára szives fogadtatásban részesült a hozzája csatlakozó hegybányaiak részéről. A honvédeknek az Apotheosis két versszakát adta elő Chodora E. fáradhatatlan karmester vezetése mellett az ifj. dalos kör. A dal általánosan mély hatást tett a jelen voltakra. Majd Gauzer László tartotta meg beszédét, melyet alábbiakban közlünk:

„Nyugosznak ők a hófűk dűlő csaták után,
Nyugosznak ők, sirjuk fölött zöldel bokor virány.”

Igy zengett az ihleteltől a névtelen hősöknek kezelté megkoszorúztattak, de a tavasz virág özönébe borult sirja fölött.

„Nyugosznak ők . . .
Igy zeng a mi dalunk is, kik itt e szent napon megjelentünk az esellett honvédek emlékeztét megünnepelni, hazafias lelkesedést szívn magunkba, erőt és kitartást szerezni arra a nagy munkára, mit ők véres fegyverrel kezelték meg, de nekünk a szellem fegyverével kell folytatnunk és ha lehet befejeznünk.
Te néma hant! mennyi nemes lélek pihen itt alattad! mennyi lelkesedés, remény, mennyi boldogság van eltemetve hideg földben! mennyi érzés, mennyi gondolat szállt el fölötted, mióta az eltemetett hősök tetemei fölött rögeid bezárultak!

S az eszme, mely támasztotta, mely kísérte és diadalra juttatta, lám az volt mint a franciáé? Kik elérve a bosszú idejét, ki is töltött azt elnyomóikön: a nemesség, vérel mocsikva be nevéket, emléküket a jozan utokor előtt? . . . Eszmenk közös volt mindenivel! egyesület kivívni a nép e nagy, testvéri család jogát, de nem a fejedelmek megdöntése, eddigi vétkeinek megtorlása által, de igenis azoknak felelősele, kik eddig kénytelenek voltak meghajolni! Tartsa fenn a király a koronáját, viselje továbbra is mellén a nehéz, kincses aranylanczát! de hadd emeljük fel mi is fejünkkel hozzá, hadd szabaduljunk meg mi is rablanczainkától!

Ha a nép leomlik egy ember előtt, nem az egy embert akarjuk ledönteni, de a népet kell felelőnknek, hadd lássa meg ki előtt hajlik meg s tanulja meg őt tisztelni, a mi szebb, mint őt báványozni.

Erre tanít, ezt kivívni volt hivatta a mi forradalmunk! S a forradalom varázs hatalma nagyobb, rohamos volt, sem — mint annak lelkes kezdeményezői hinné mertek volna; feltámadt a nép és e a nép akart, mert és küzdött; ez már bátran emelte fel karját s kimondta e fontos jelszót: én vagyok a te urad! Büszkén kiálltotta ura királyi trónusa elé: „Nem egy ember, nem partúlló, egy nemzet az, melyet Te hívtál a csatára — a számadásra! egy ország végső árva az, melyet Te kockára tettél, mely nem kívánja Tőled sem az ország felet, sem koronád kincseit, de kívánja a törvényeit, követeli, hisz király esküje szentesíti őket!

És mit tett! a nép? Kiértotta a rabszolgákat, hogy ne legyen többé, ki felett zsarnokoskodni a a hatalomnak!

Ezzel aztán kialudt örökre a világ uralkodó bálványaitól a tűz! Szabad lett a fogva tartott lélek,

Ha e hantok még egyszer megnyílnának és az eltemetett reménynek, lelkesedésnek és érzéseknek csak egy részét is adnák is vissza nekünk, egy egész nemzedéket, egy egész hazát tenne az boldogá. — Oh de az egész bezárult sir örökre zárva maradt, és csak a multakról való megemlékezés és e sirnak szemlélete, ébreszt néha bennünk hasonló érzéseket, hasonló lelkesedést, minő az ő keblükben lángolt.

Oh, bár az egész nemzet megértene a lelkes eszméket és azt a honszerelmet, melyért e névtelen hősök elhullottak!

Mennyivel boldogabb lenne akkor e hon! mennyivel boldogabbak lennének akkor mindnyájan! . . .

De kevesen vagyunk, kik ezeket megértjük, még kevesebben, kik ezeket érezzük és ezekért lelkesedni is tudunk.

Honszerző őseink fegyverrel, vérel hódítottak meg minden talpalatnyi földjét e drága hazának; Ti névtelen hősei dicső 48-nak megszerezteket az itt lakó népeknek, nemzetiségeknek a szabadságot; de őket meghódított, őket mind eddig testvéreinké meggyerni, igaz magyarokká és a haza gyermeikei nevelni, a béke a szellem és a szeretet fegyvereivel, nekünk jutott nemese feladatul.

Drága örökség ez ránk nézve és bár nehéz és súlyos, de lelkesítő kötelességnek ismerjük és érezzük azt.

Sokat visszahódítottunk már a hazának idegen ajku és tölték elpártolt gyermekei, a sokféle nemzetiségek közül, de sokat kell még visszahódítanunk, nagy munka vár még ránk, míg a nemzetiségek közt főnálló fajgyűlölet helyébe mindenütt édes testvéri szeretetet és igaz, hazafias érzést tudunk az eltévedtek szívébe csepegtetni, míg a szabadságharcnak megkezdett és a homboldogtatást folytató béke nagy munkáját sikerül befejeznünk, sokat magyarrá neveltünk már, de a hazának legszebb részeit még mindig idegen nyelv urálja, a legszebb beszékről nem hangzik még, nem szállhat még a lelkét gyönyörködötő édes anyja nyelve, a magyar szó, a magyar ima a magyar dal . . .

Zordon bérczeknek fenyegetőltől vad regényes tája, szép felvidék! Te legnagyobb részt még idegen ajku és sokszor gyűlölködő, dacos, de azért mégis csak édes gyermeke Magyarországnak! Te is még mindig csak a mostoha anyát, az ellenséget látod ebben a szegény, de téged mégis csak is szerető hazában, alig, alig ismered még, az édes anyja zengetes nyelvét. A 48-as idők nagyserű eseményei és főségsé eszméi is ismeretlenek s az azok megkoszorúzott emlékeinek jelentőségei még legnagyobb részt érthetetlenek előtted. Igaz, hogy itt ott lassan-lassan megmagyarodva, már nem érzel többé gyűlöletet irántuk és talán már csodálsz is, de lelkesedni még nem tudsz érettük.

De talán el jön még az az idő, midőn e hazában majd seholsem lesz már többé fajgyűlölet ti is mindnyájan lelkes és igaz magyarok lesztek már, midőn is az édes anyja nyelvén szólna hozzátok, lelkes

szabadon követelheté azt, a mit az igazság, a lelkesedés eleje tüz!

Márczius 15-én újra született mindenki e világra, ekkor egyesült legdicsőbben a férfi erő és női köllőség egymással — mikor a kűzők mellőre nők tűztek fel az első kokárdát, mikor a szabadság jelszavát nők tűzték ki először ablakaikon logóikonk mutatták fel a szent nevet, melyért e népd küzdött — mikor e népd közé egy nő hozta az első fehér zászlót, melyért az élni és halni esküdött, — mikor Petőfi neje kimondta a nép előt e örök emlékü szót: ha halni kell, ez a legszebb halál — légy erős; ekkor nyerte forradalmunk minden lelkesedés legszébb kifejezését, ekkor tűnt ki legjobban a forradalom főségsé fogalma, mely magában foglalja mindazt: a mit Istenirgalom — emberszeret, férfi erény, nőszerelem, néphatalom és világszabadság fenkölt eszméi kifejeznek!

És ezzel röviden eseteltem volna hazánk fenyves küdelmenek indító eszméit; színlhatnék sokat, beszélhetnék órákig a lelkesedés — önfeláldozásról, melyről véres történelmünknek e szakasza ezer példával tanuskodik, de felek, hogy igen messzire ragad el lelkem leve, azért, csak kérem az ég urat, kinélfje meg drága hazánkat minden véstől, nyujtsa feljé áldást — békét osztó kezét: tartsa fenn és ápolja mindnyájunk szívében azon szent érzelmeket, mik nemzetünket nagygyá mindnyájunkat büszkévé tettek; ne hagyja kihűlni soha egy percze sem azt a lángoló szeretetet, mit আপিন্তől örökölünk s mely örökre hazánkhoz fűz!

Legyen áldva a sir, hova szabadságunk bajnokait temették, női kezek ültesse nek a virágot s nők könyei legyenek az édes harmat e virágokon!

Ne haljon ki soha ajkainkról e három jelszó: Szabadság! Dicsőség! Honszeretem!

Eljen a haza.

Blaschek Aladár.

szózatunkra a ti szívetekben is megszólal majd egy húrja a jobb és nemesebb érzelmeknek, mely a lelkesedést nem csak megérti, de visszaadni viszhangozólatni is fogja, és akkor a 48-as idők megkoszorúzott emlékeihez, a honvédek sirjához majd többben fogtok előjönni, mint eddig jöttetek. Lehet hogy talán mi már akkor többé nem leszünk és ti fogtok minket helyettesíteni, oly lelkesedéssel önmepelve, minővel azt évről-évre mi tettük. El fogtok ide zarándokolni nem kíváncsiságból, nem is szokásból, hanem az igaz, hazafias érzés nemese sugallatát követve, látni a nagy jelemeket, a történet a ma dicső alakjait, kik az egész hazának ödvéért, a ti szabadságotokért és boldogságotokért is harcoltok, és akkor talán ti is meg fogjátok koszorúzni áldott emlékeit e névtelen hősöknek, kik holtuk után, még sirjukban is megtanítanak arra, hogy hogyan kell a hazáért lelkesedni, hogyan kell a hazát szerelni? . . .

Gauzer László.

Bácher Aladár mély érzéssel szavaltta Abrányi E. „Nyugosznak ők”, költeményét. Az előadás mellő volt a szép műhöz. Az ünnepet a Hymnus zárta be, Fekete Zoltán rövid szavak kíséretében letette az ifjúságnak koszorúját a síremlékre, valamint Zolnay Viktorné urnóit is. Nem mulasztathjuk el azon óhajunk kifejezését, hogy a síremlék rászozata ajtóval láttassék el, hogy a szónokok ne legyenek kénytelenek minden alkalommal gymnastikai ügyességeket igénybe venni, mikor az emlékhöz akarunk jutni. Este ismét találkozott az ifjúság a városi Vigadóban, ahol az ünnep vigább részéből vette ki részét.

— A **lyceumi ifjúság** okulva az előző évek tapasztalatán ezáltal a könyvtárhelyiségnél nagyobb teremben a Semberly teremben gyűlt egybe e napon. Az érdeklődés azonban oly nagy volt, hogy még ez a terem sem fogadhatta be az ünnepet részt venni akartók. Számosan tértek vissza a látogatók közül. A lapunk előző számában közölt műsor nem szenvedett változást. Az előadókait, kik korunknak, lelkületüknek megfelelő lelkesedéssel, hűvel adták elő dolgozataikat kivétel nélkül tetszésnek sűrű nyilvánításával, tapsal jutalmazta a díszes közönség. Ha már itt sem fert el a mi évről évre lelkesedésben és szemben névvel közönségünk, akkor hol ünnepeljük jövő évben a felszázados évfördulőt? Bizony bizony jó Urain, a kiket illet, tegyék már meg azt a szép tettet, hogy emlékjek mellő hajlékot a mi igaz lelkesedésünk, a mi kulturális mozgalmaink illő zintereit! Avagy mi is a Szt.-Háromság tere szoruljunk-e ki, az időjárás szeszélyének velve alá egészségünkkel s ünnepünk sikerét?

— Az **iparos ifjúság**, mely a nemrég megalakult önk. kör tagjaiból választotta rendezőt szintén az ünnepök közé lépett ez évben. A róm. kath. és az ev. templomban meghallgatott isteni tisztelet után zeneszó mellett vonult a Szt.-Háromság tere, hol műsorának csak két pontját adta elő: a Szózatot, (Chvála Adolf vezetésével) Patta Imre pedig a „Talpra magyar”-t szavaltta, mire a rossz időjárás miatt a nagy közönséggel együtt a Semberly-terembe vonult. Itt a Szózat elnevelése után Szabó Gyula emlékezett meg ama nagy napokról s tetszéssel fogadott beszédét e szavakkal végezte:

Eseteljem-e tovább a 48-as mozgalmat, e tünteményes napokat? Elég, ha azt mondom, hogy elődűl az agyú, felhangzott az „előre” jelszó, s voltak, a kik megértették, voltak ezeken. százcserez s velük éreztek milliók! Az ilatos mező virága azontul vérel táplakozott, a berkek, ligetek a kardok csattogását viszhangozták, báber termelt a hősök homlokán s a mind sűrűbben támadt sirhantok dicsőségese halálnak voltak néma hirdetői. Jött aztán, oh! jött aztán a bitófák korszaka, a kötel életet fojtó uralma, jöttek a legősletheb gyásznapok, a te romboló uralmad; Haynau! De, hala az Égnek, feltámadtunk, s ime „annyi halzszerence közt oly sok viszály után” itt állunk mi az Isten szabad ég alatt, igaz lelkesedéssel szívünkben, mint 49 év előtt a szabadság utóról, itt állunk mi a munkánk emberei, magyar iparosok, hogy lerójuk kegyeletünk adóját szent emlékü utórólunk iránt. Itt állunk, hogy hitvallással legyünk arról, hogy bennünk nem tévesztelték meg a honszerelmet szőgre akasztó holmi idegen téveszmék, mi jó hazafiak vagyunk s e szeretettel magyar hazánkhoz, igaz polgárai akarunk lenni, észszel, szívvel karral, s ha kell karddal akarunk szolgálni „királyért hazáért!” Fogadd te nemese város szívesen e őszinte vallomásunkat, fogadd szívesen, hisz téged is a munka tartott fenn ősidők óta és a honszeretem. Ha e hitágazatban egyesülünk, egy városunk, édes hazánk virtulni fog! Adja az Ég, hogy viruljon!

A lelkes éljenzés lecsillapulta után Vörös Ferencz szerkesztőnk szólt: A ma titáni harcok lezajlas óta közel felszázadot élünk át, — ugymond — és mi magyarok ebben az emberöltőnyi időben évről-évre megöltük a nagy napot a márczius idusát. Megöltük

de változó formában: eleinte litzükolával, gyászban ez imát is csak nazi litzükolával rejtett zúgában rebeghetne el ajkunk. Majd annyi gyász után mind merészebb hangon tört ki a fájdalomkriszta, s egyszer csak eget vert ez szó: *rendületlenül!* Az eget vért szóra merészen visszahangzottak a négy folyam köze, s a hármas hegység bérezi. Felcsattant a vízhang ez és bányaváros falai között is, igaz, hogy eleinte csak igen szűk körben, a mészák ama hajlékában, a melyben egy *breznik* nevele az ifjúságot ama szó megértésére, s a kis lyceumi ifjúsági kör derékusan vitte szerepét, fokozodott és lelkesített. Majd akademiánk ifjúsága is kifizte a zászlót s évről évre csüggedést nem ismerő kitartással lobogtatta azt, bár majdnem mindannyiszor magába hagyatva állott e térer a részvétlenség közepébe. Csak egy ízben sikerült e mozzanatra a polgári elemet bevonni, a mikor a Polgári társaságok testületével zászló alatt jelent meg ünneppén. Azt hitte az ifjúság, litzükolá sokan, hogy időről-időre mind több testületet sikerül e napra megnyernünk. A mai nappal egy új elem: az iparos ifjúság *hivatlanul bír de nem hiátus nélkül* lép az ünneplők sorába s midőn először zengi ajka a „Hazádnak rendületlenül!” és először hangoztatja a „Talpra magyar!” mindenek előtt halászköszönettel fejezi ki az akademiánk polgári iránt, a kiknek nemes példaadására e térer lépni merészkedett.

De köszönettel mond nemzeti kulturánk viruló faja másik ifjú hajtásának is: a lyceumi ifjúságnak. Az iparos ifjúság e lépésével egyttal hitvallást is tesz a mellett, hogy ő az irányelvek ama téveszdő újain melyeket az iparosnak gyermek s ifjúkorában, mélyhelyben s gyárakban szüntelen biztaltalag mutatnak eltalálta azt az igaz utat, mely e magaslatra vezet, a hol e pillanatban áll, midőn egy szívvel lélekkel hangoztatja az „Isten, király, haza” magasztos jelszót s igaz érzéssel volnék együtt énekel az „Isten áldd meg a magyart” nemzeti imát! Amint hogy azonnal rá is kezdette azonnal a „Hymnus”-t a nagy közönséggel együtt meghatóan egy érzelmmel. Végeztül Szabó Gyula, köszönettel mond a közönségnek a nem várt s így annál kellemesebben meglepő nagyszámú részvételért. Emlékeztés maradt az ifjúság emlékeiben s naplójában is az a jelenet midőn az akad. ifjú érdemes enőke Fekete Zoltán meleg szavak kíséretében kijelentette azt az iparos ifjúság egy szép meghívó levélre válaszul, hogy az akad. ifjúság szívesen jött el ez ünnepélyre, örömmel győződött meg az iparos ifjú haladásáról s ezen hazafini mozzanattal a jövőben is kötelességnek tartja támogatni. Midőn e sorokat zárná készültünk megemlíteni még, hogy e szavakra Szabó Gyula igaz lelkesedéssel, méltóan válaszolt, továbbá, hogy a „Talpra magyar” elszavalójában Patla Imrénben az ifjúság egy lelkes és értelmes tagját mutatla be, ki a tapsokat megérdemelte s hiszünk, hogy a hozzá költött reményeket is be fogja váltani.

Különlélek.

— **A József napon** városunk törvényh. litzükolára a múlt évhez hasonló módon tisztelegelt Szinyai József polgármesterünknek. A tanásteremben teljes számban megjelent litzükolák nevében Vörös Ferencz t. főjegyző tolmácsolta a tisztelegők érzelmét, mire polgármesterünk a hozzá intézett dítvölöz szavak alapján kiindulva hosszabb, tartalmas beszédben válaszolt. Szavait lelkes éjlenek kísérték. Majd megjelent Podbragay Pál prépost-plébánosunk a segédlelkészekkel együtt s öszinte jó kívánatát fejezte ki a tanács és város fejének. A r. k. és az izraelita tanítók testületileg, a „Polgári dalkör”, a „Polgári társaság”, a „Vegey ipartársulat” testületileg, illetve küldöttséggel tisztelegelt ünnepeletünknek.

— **A Szinyaiosztály közgyűlése** e hó 27-én lesz a városban d. u. 5 órakor kezdődőleg, melyhez az Oszály tagjai ezuton is meghívotnak.

— **A vasuti közlekedés gyorsítása.** A helyi érdekű vasutak pénzümveleti vállalatának ifikára Rózsa Karoly itt léte alkalmával e hó 16-án polgármesterünk értekezlettel hívott egybe, melyben egyebek között a forgalmi adatok alapjaira fektetelt eme terv kivihetőségét említtette fel a litzükolák. A közlekedést Selmece és G.-Berzenze között ötköpen lehetne fejlesztetni ugy a teher mint a személyszállítás tekintetében, hogy a jelenlegi vasutast érinletlenül hagynak, tehát annya is eléggé szűk az időgélne s nagyobb teher elbírásához s legfeljebb az alépvény lenne helyely közel javítandó. E vasutavonal vége G.-Berzenzén átálaklandó volna oly módon, hogy sínci a rendes vágányú vasutak szintje alá vezetelnének, hogy ily módon a keskeny vágányú vasut átvehetne a rendes vágányúak teherkocsijait idővesztéses kikerülés mellett. Ez átalakítás költsége nem oly tetemesek, hogy azokat (egy-egy kocsi 800 frt) a forgalmi bevétel el ne bírná. Ily berendezésre kiváló példáiul hozta fel a terv fel-

vetője a Forst városban már fennálló hason átrakatási és szállítási rendszert. A személyszállítás gyorsítására s fejlesztésére nézve pedig a villamos hajtó erő behozatalt ajánlja, kiemelve azt, hogy a Bálabányáról lefelé vezető teleten tetemes erőmegtakarítás éretnek el az öntéjesztő rendszer módjával. A villamos berendezés lehetővé tenne aztán, hogy a szökséghez mérten a személyszállítás vonat naponta 3—4-szer is közlekedhetnék Selmece- és G.-Berzenze között. Így véli a terv felvetője e réánk nézve annyira fontos kérdés megoldását lehetőknek. Kösöznel a szives érdeklődésért, ó hajlandó volna, ha szaktekintélyeink közül minél többen foglalkoznának ily élenk érdeklődéssel vasutunk ügye iránt, hogy valahára egy kivihető tervnek jutna a város birtokába.

— **Jutalom a tanítónak.** A lapunk előbbi számában említtelt 50 frtnyi jutalmat városunk polgármestere ünneppiesen adta át e hó 16-án Tuka Antal tanítónak a városi tanács és a belvárosi tanítók és ovónők jelenlétében. Ugyanabból a forrásból, a közoktatásügyi ministerium jóváltából száz tanító nyert ezuttal hasonló díjat, a mi elég szép szám ugyan, de a kizsoltak arra a tapasztalatla jut kiki hogy még többen érdemelnek azt meg. Ennek az elismerése nyhítse azoknak a velt meglőztetés fölötti fájdalomt, kik nem ezuttal részesülnek hasonló kitüntetésben, hanem máj valaminek később.

— **Vívó-tanfolyam.** Zolnay Viktor előnyösen ismert vívomester új tanfolyama iránt, mely e napokban nyílik meg, élénk érdeklődést tapasztalunk közönségünk körében. Az előjegyzések szép eredménytölnek folynak s így valószínűleg a múlt évinél is nagyobb számban fognak az új tanfolyamon a vívó sport kedvelői részt venni. Melegen ajánljuk Zolnay vívomesterünk kiváló rendszerű tanításának igénybevételét.

— **Márczius 15-ikének ünneplése Tót-Pelsőözön.** E kedves városokba a következő levelet kaptuk: Kedves köteleességemnek tartom közölni a Tek. Szerkesztő ural, hogy mily kegyeltes ünneppel ünnepelet márczius 15-iket Tót-Pelsőözön (Zolym megye) közönsége. A nevezett napon esti hat órakor a tásársók egyik terében nagyszámú közönség jelenléte mellett díszközgyűlést tartatott. Az elnöki megnyitót után a melyet Föltsiz: Kuzma Adolf ág. ev. lelkész ur, mint a tásársók elnöke tartott, a tót-pelsőözön dalkör Szepessy Ede tanító ur vezetése alatt énekelte „Hymnus” Figuly István ág. ev. kántor ur szavaltata után nagytiszt Varga N. ág. ev. hitoktató ur egy értekezést olvastott, fejtetve benne a szabadság oszméjét. Majd Vonga Kálmán szász-pelsőözön ág. ev. kántorainál szavalt. Végül önöki záróbeszéd és a dalkör énekelte a „Szózatot”. Örömmel veltük e hírt, s szívesen köljünk azt sokak épülésére, örömére!

— **Iparosaink figyelmébe.** A Lósonczon tartatni szokott orsz. vásárok első napján ezental az iparizskek közül egyedül a kötélevő munkák árulása lesz, de ez is csak a külső, vagyis állatvásárlásteren megengedve, minéltozva a vidéki iparosok a Nográdmegye vásárendtartási szabályrendelet 4 §-a szerint megállapított sprendben kizárólag az orsz. vásárok második (kirakó vásár) napján sátorozhatnak, illetve árulhatnak. Ez intézkedés már a f. é. ápril hó 5 és 6-iki orsz. vásárra is érvényes.

— **A szandriki kirándulás** elmaradásáról téve jelentést Szinyai-osztályunk választmányi ülésen Tirs Rézsdó alelnök, kiemelte, hogy Berks Róbert és kir. kamarás nemcsak megengedte az ezüstgyár megtekintését, de még egy hivatalnok is kirendelt a gyár és az öszes látóvalok megmutatására. Sajnos, hogy e kiváló alkalmat a kirándulók nem vethették igénybe az idő rosszasága miatt. A tavasz beálltával bizonyára lesz még alkalom e nagyszerűen berendezett ezüstgyár megtekintésére.

— **Ösztöndíj kereskedők és iparosoknak.** A beszececebayai kereskedők és iparkamara két, egyenkint 100 forintos ösztöndíjra pályázatot nyit. Az ösztöndíjban a kamara kerületébe illetékos, s valamely szakiskolát látogató fiatal kereskedő vagy iparos részesülhetik. A folyamodványok máj. 31-éig terjesztendők be. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

— **Kossuth halálának évfordulója.** Harom évenek, hogy a legnagyobb szónok, az örök emlékü Kossuth ill. hagyott minket s egy jobb hazába költözött, három éven immár, hogy a drága halott sírjában pihen s alussza édes, örök álmát. Meghalt, — de emléke el köztöttünk, neve fenn marad örökké s a magyar siet halála napján méltó ünneppel rendezni, siet a kegyelet és hála ezetelenek eléget lenni. A lyceum „Pétfői önképző-kör”-e is a maga esendes, kis körében méltán ünnepelet meg e gyzásos emlékü napot. Az ünnepelet a „Tavasz elmúlt”... szép dallal vette kezdetét, majd Frankel Ignázt VII. o. t. szavaltata el „Kossuth apánk” ez. költeményét. Ezután Raksányi Samu VIII. o. t. lépett az emelvényre s olvasta el „Kossuth

emlékezete” ez. munkáját s végre Jeszenszky Imre VIII. o. t. szavaltata el „Kossuth” ez. eme költeményét:

KOSSUTH.

*Zúgnak a harangok, — szomorúan zúgnak —
Hirdetik haláltát Kossuth Lajosunknak...
Könnyeznek, zokognak a hír hallatára...
Koszorút kötöznek apánk sírhalmára,
Koszorút kötöznek édes szeretettel
S tetszik sírjára néma kegyellel...
— Leticzik sírjára halotti dalt zengve,
Könnyeket hullatva, gyász imát remegve...*

*Kitárult — bezárult a sír sötét nyája...
Halottunk pihen már sírjába letéve...
S a kit így csodáltunk, a kit így szeretettünk:
Sírjára immár csak koszorút kötözünk...
Nem látjuk többé lép, ősz apánkat...
— A ki így szerette szép, magyar hazánkat! —
S félhangzik a sóhaj, a honfi kesere:
„Meghalt Kossuth Lajos, — felszállt az égbe!”...*

*Sírjátok, — sírjátok drága hamea mellett!
— Hiszen megérdemelt hulló könnyeinket —
Lobogjon a hida kicsiny mécsényiága,
Lobogjon szívdoban hazám szép virdája!
Jertek el sírjához fájós szívetekkel,
S tegyintek rá koszorút — babér levelekkel, —
Sírjátok... sírjátok Kossuth Lajosunkért!...
Sírjátok... sírjátok drága halottunkért!...*

*S hogyha megsirattuk édes halottunkat,
S féljára tettük balér koszorúinkat:
Boruljunk sírjára hazám ifjúság,
Boruljunk a sírra könyörgő imára...
S kérjük Istenünket, békéjék jó Átyánkat, —
— A ki bányára meghaltja imánkat —
Adjon néki csendes, édes nyugodalmat,
Örízze sírjában Kossuth Lajosunkat.*

Az ifjúság a legszebb érzetekkel s mely megilletődéssel oszlott szét az ünneplőről, mely tanulelet adta annak hogy az olyan nagy férfiak iránt mint Kossuth volt, a lyceumi ifjúság mindig a legmélyebb hálával viseltetik.

— **A helynevek megmagyarosítása.** Szinyai osztályunk választmánya e hó 17-én tárgyalta a helynév magyarosító szűkebb bizottság javaslatát, mely a következő helyneveket ajánlja megváltoztatni: Rovnya F.-Fuchsloch: Felső-Róna, Steffultó: Istvánháza, Hodrusbánya: Ó-Bánya, Banka: Kis-Bánya, Schindelberg Józsa-domb, Katzenhüll Török-sáncz, Steingruben Kobánya, Korubeg Szt.-Háromság hegy, Galenbeg Akasztó, Bimbisz (Windweise) Szellős, Hella Csatavölgy, Rabenstein Hollók, Kerling Doczy-hegy, Todtenbein Csonot, Rumploszka Cselveto, Koncsjár Szarvashegy, Spitzberg Csúcsos, Kohlberg Kopasz, Drienyoova Somos Bajtva Tábor, Voternyik Viharos, Nackamen Gedeonyereg, Tepli-petok Meleg-patak, Breitenberg Széleslát, Szalka Rókavár, Szászki vrch Matyáslető, Matyecska Matyás-rét, Richnyava Kossuthvágas, Richnyai-tó Kossuth-tó, Kohutová Madaras, Voznitz Hosszú-völgy Petel vrch Valonska Petőlhágo, Sztenuka Gyermektelep, Falkenua Solymos.

— **A katonai alreáliskolák I-ső osztályában** 190 helye töltendő be pályázat után. Feltételek egyike a népiszkola 4-ik vagy 5-ik osztályának látogatása kielégítő eredménnyel. Pályázhatnak katonatisztek, katonai hivatalnokok, alisztek, azután udvari és polgári állami hivatalban levőknek fiait. A folyamodványok május 15-éig nyújthatók be. Bővebbet e város tanácsánál és e lapok szerkesztőségénél is.

— **A „Székely-föld”** című díszes könyvet Hankó Vilmos dr.-nek e jeles művét Tirts Rézsdó szinyai-osztály alelnök Szinyai-osztályunk könyvtárának ajándékozta. A választmány utóbbi ülésében köszönettel vette e tényt tudomásul.

— **A katonai árva fiuk nevelő intézetében** 10 helyre nyílt pályázat. A pályázó 7—14 éves lehet.

— **Az „Új selmecei kalauz”** szerkesztőjéről Tirts Rézsdó turistánk nyerte meg Joorges Ágost kiadó, Turista egyklütök választmányja szívesen beleegyezett abba, hogy az új műhöz a régi kalauz adatait felhasználassanak.

— **Egy nota 8 forint alku szerint.** Hát ez bizony nagyon is drága, ha mindjárt a Rákóczy nótyája is az a nota. Ugy magától, jökédeben, már t. i. olyan „veszekedett” jökédeben annak a tizszeresét is meg a ja némelyikünk egy-egy nótyáért, de már alku szerint egy 5 pengéz tartó trombita hangért bizony aránytalanul sok ez a 8 frt. És ezt a sok pengét meg kellett fizetnie annak az ünneplő csoportnak, mely márczius idusán a kegyelet adóját kívánta az elődök szent emléke iránt érelni. Az a 8 trombitás csak egy volt hajlandó a kegyelet előtt meghajolni, illetve trombitájába fele fújni, ha 8 frt. üti előbb a markát. Azt hiszünk, hogy ez elég anyag ismét az okulásra, elég ok arra, hogy a helyi zenekarok ügyének szabályozása,

